

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра практичної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 8 Психологія управління

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма «МЕНЕДЖМЕНТ. УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ»

(назва)

спеціальність 073 МЕНЕДЖМЕНТ

(код та найменування спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет Філології та масових комунікацій

(назва факультету)

Робоча програма Психологія управління
(назва навчальної дисципліни)
для студентів ОПП (назва/назви) Менеджмент. Управління закладом загальної
середньої освіти

Розробник:

Попович О.В., професор кафедри практичної психології, доктор філософських
наук,
професор

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

Протокол від «___» _____ 2020 року, № 1

В.о. завідувача кафедри практичної

психології

(підпис) (Л.А. Варава)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

© _____, 2020 рік

© _____, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) Форма здобуття вищої освіти	заочна Форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 7	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП « <u>Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти</u> » (назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання « <u>Психологічні інструменти ефективного управління в освіті</u> » (назва)	Спеціальність <u>073 Менеджмент</u> (код та найменування спеціальності)	Семестр	
Загальна кількість годин – 210		1-2-й	1-2-й
Тижневих годин для денної Форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 / 2 самостійної роботи студента – 5 / 2	Освітній рівень магістр	Лекції	
		40 год.	22 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	14 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		80 год.	114 год.
Індивідуальні завдання			
60 год.			
Вид контролю			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної Форми здобуття вищої освіти - 40/60%

для заочної Форми здобуття вищої освіти – 20/80%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підвищення соціально-психологічної компетентності магістрів в сфері управлінської взаємодії, формування здатності підходити до вирішення управлінських завдань з позиції розуміння теоретико-методологічних основ функціонування процесу управління, розвиток вміння аналізувати внутрішньогрупові процеси в організації та враховувати їх при прийнятті ефективних управлінських рішень.

Завдання: ознайомлення студентів з основними категоріями психології управління, закономірностями та принципами функціонування організації; формування уявлення щодо сутності психологічних механізмів поведінки та діяльності людей у групі, закономірностей міжособистісного спілкування; розвиток розуміння значущості індивідуально-психологічних рис керівника в структурі управлінської діяльності; формування знань щодо сутності та змісту професійної діяльності керівника, алгоритму прийняття управлінських рішень та делегування повноважень; озброєння вмінням використання набутих знань у повсякденній управлінській взаємодії та вирішенні

організаційних завдань; стимулювання самовдосконалення, саморозвитку та самоосвіти студентів.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: розділ «Нормативні навчальні дисципліни», підрозділ «Дисципліни професійної підготовки».

Передумови для вивчення дисципліни – опанування змісту навчальних дисциплін: Управлінська деонтологія, Теорія і практика управління в освіті, Історія управління освітою в Україні, Менеджмент організації, Трудове і контрактне право в освіті, Виробнича практика (в якості керівника закладу освіти).

Результати навчання: РН 1 здатність критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для здійснення ефективного управління освітнім закладом; РН 3 вміння проектувати ефективні системи управління організацією з урахування інтересів та позицій співробітників; РН 5 здатність планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах; РН 6 розвиток навичок прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень, враховуючи внутрішньо-організаційну ситуацію, вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність; РН 9 прагнення до організації та здійснення ефективної комунікації всередині колективу, як базової умови ефективності та продуктивності його діяльності; РН 10 здатність бути лідером та вміння працювати у команді, ефективно взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач та можливих протиріч; РН 11 дотримання нормативних вимог, що регламентують професійну поведінку керівника закладу освіти, визначають деонтологічні принципи його управлінської діяльності; розширення та поглиблення соціально-психологічних знань, вмінь саморегуляції, самопрезентації та взаємодії, розвиток технологічного мислення майбутніх та діючих управлінців.

Відповідно ОПШ Психологія управління як навчальна дисципліна забезпечує формування та розвиток таких компетентностей:

Інтегральна
Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Загальні
<ul style="list-style-type: none">• Здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК1);• Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК4);• Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (ЗК5);• Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК6);• Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК7).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності
<ul style="list-style-type: none">• Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів (СК1);• Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани (СК2);• Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту (СК3);

- Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління (СК5);
- Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість (СК7);
- Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом (СК8);
- Здатність до управління закладом освіти та його розвитком (СК10).

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Теоретичні та прикладні аспекти управління

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи управління. Поняття моделей та принципів управління

Тема 1. Методологічні підходи щодо феномену управління

Тема 2. Функції управління

Тема 3. Етапи розвитку науки управління. Порівняльний аналіз класичних управлінських культур

Тема 4. Поняття моделей та принципів управління

Змістовий модуль 2. Поняття індивідуального стилю управління. Ситуаційні підходи щодо ефективного лідерства

Тема 5. Психологія індивідуального стилю управління

Тема 6. Лідерство як соціально-психологічний феномен

Тема 7. Підготовка та ухвалення управлінських рішень. Делегування керівником власних повноважень

Змістовий модуль 3. Спілкування в структурі управлінської діяльності. Вирішення управлінських конфліктів

Тема 8. Управлінське спілкування в діяльності керівника

Тема 9. Психологічні особливості управління груповими явищами та процесами в структурі діяльності керівника

Тема 10. Психологія управління конфліктними ситуаціями в діяльності керівника

Модуль 2. Психологічні інструменти ефективного управління в освіті

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	очна (денна) форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Теоретичні та прикладні аспекти управління												
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи управління.												
Поняття моделей та принципів управління												
Тема 1. Методологічні підходи щодо	10	4	2			6						

феномену управління													
Тема 2. Функції управління	14	4	4			6							
Тема 3. Етапи розвитку науки управління. Порівняльний аналіз класичних управлінських культур	14	4				6							
Тема 4. Поняття моделей та принципів управління	12	4	2			8							
Разом за змістовим модулем 1	50	16	8			26							
Змістовий модуль 2. Поняття індивідуального стилю управління. Ситуаційні підходи щодо ефективного лідерства													
Тема 5. Психологія індивідуального стилю управління	14	4	2			6							
Тема 6. Лідерство як соціально-психологічний феномен	18	6	2			8							
Тема 7. Підготовка та ухвалення управлінських рішень. Делегування керівником власних повноважень	14	6	4			8							
Разом за змістовим модулем 2	46	16	8			22							
Змістовий модуль 3. Спілкування в структурі управлінської діяльності. Вирішення управлінських конфліктів													
Тема 8. Управлінське спілкування в діяльності керівника	20	6	4			10							
Тема 9. Психологічні	14	2				10							

особливості управління груповими явищами та процесами в структурі діяльності керівника												
Тема 10. Психологія управління конфліктними ситуаціями в діяльності керівника	20	4	4			12						
Разом за змістовим модулем 3	54	14	8			32						
Усього годин	150	46	24			80						
Модуль 2. Психологічні інструменти ефективного управління в освіті												
ІНДЗ	60		-	-	60	-			-	-	-	
Усього годин	210	46	24		60	80						

5. Теми семінарських занять
Навчальним планом не заплановано

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Функції процесу управління	4
2.	Управління як соціально-психологічний феномен	2
3.	Психологічні особливості підготовки та оцінки управлінських кадрів на сучасному етапі розвитку організацій	4
4.	Управлінське спілкування в діяльності керівника	4
5.	Особливості вирішення управлінських конфліктів	4
6.	Психологія індивідуального стилю управління	2
7.	Лідерство як соціально-психологічний феномен.	2
8.	Ефективна комунікація в організації	2
Разом:		24

7. Теми лабораторних занять
Навчальним планом не заплановано

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Відмінності управлінського контролю за здійсненням діяльності персоналу та контролем досягнення результату	6
2.	Етнопсихологічні особливості управління в Україні	6
3.	Професіоналізм та компетентність керівника в структурі управлінської діяльності. Світові стандарти керівника-професіонала	6
4.	Управлінське спілкування в діяльності керівника. Умови ефективної взаємодії в управлінському спілкуванні	8
5.	Поняття влади в теорії управління. Характеристика видів влади	6
6.	Модель стилів керівництва Р. Танненбаума та В. Шмідта	8
7.	Управлінська сітка Р. Блейка та Дж. Моутон	8
8.	Ситуативна модель управління П. Херсі та К. Блэншарда	10
9.	Поняття соціально-психологічного клімату колективу	10
10.	Психологічні чинники якості соціально-психологічного клімату	12
Разом:		80

9. Індивідуально-дослідні завдання

№	Зміст завдання	Кількість годин
1	Прочитайте та оберіть вид анотації, яку ви бажаєте написати (довідкову, рекомендаційну, аналітичну) і зробіть анотацію до статті: «Сучасні тенденції розвитку освітньої політики в Україні» О.А. Зигало. Посилання на статтю: http://academy.gov.ua/ej/ej10/doc_pdf/Zygalo.pdf	8
2	Складіть резюме за статтею «Психологічні аспекти управління персоналом» Кравченко О.О., Кикоть С.В. Посилання на статтю: https://core.ac.uk/download/pdf/84593377.pdf	8
3	Оберіть тему та напишіть есе: «Управління як покликання»; «Управління в сучасній освіті: виклики сьогодення»	8
4	Зробіть фрагментування розділу «Управління людськими ресурсами» з навчального посібника <i>Психологія управління</i> / Л.Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидавн., 2010. – 544 с. Посилання на навчальний посібник: https://academia-pc.com.ua/product/203	8
5	Оберіть одну із представлених тем. Підготуйте доповідь. Зробіть мультимедійну презентацію до неї. <i>Зверніть увагу!</i> Результатом виконання даного завдання повинно бути: 1) текст доповіді; 2) розроблена презентація.	

	Перелік тем: <ul style="list-style-type: none"> - Порівняльний аналіз провідних управлінських культур - Сучасні наукові підходи до організації управлінської діяльності - Динаміка психологічних підходів щодо визначення стилів керівництва 	8
6	Здійсніть аналіз вітчизняних періодичних видань з педагогіки й освіти за останні п'ять років та окресліть тематику публікацій, що висвітлюють проблеми / складності здійснення управлінської діяльності і шляхи їх вирішення / подолання.	6
7	На основі аналізу трьох базових моделей: стиль керівництва Р.Танненбаума та В. Шмідта; управлінська сітка Блейка та Моутон; ситуаційні моделі лідерства Поля Херсі та Кеннет Бленшарда визначте позиції, що характерні для всіх трьох моделей та специфічні відмінності кожної з них.	6
8	Проведіть інтерв'ю серед колег-управлінців на тему «Мій власний досвід ефективного управління: здобутки, помилки, технології». Створіть «репортаж-резюме» за результатами інтерв'ю.	8
Разом:		60

10. Методи навчання

Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: інтерактивна лекція (лекція-бесіда, лекція-дискусія, проблемний виклад навчальної інформації); проблемно-пошукова діяльність здобувачів (робота з навчально-методичними джерелами, підготовка тематичних презентацій); проблемно-орієнтований диспут (семінарські заняття).

Методи контролю та самоконтролю: тестові завдання, фронтальне опитування, екзамен.

11. Критерії оцінювання

<i>Якість засвоєння навчального матеріалу</i>	<i>Відповідна кількість балів</i>
Глибокі знання навчального матеріалу; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	88–100 балів
Грунтовні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язування практичних задач.	80–87 балів
Міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати	71–79 балів

теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	
Посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач.	61–70 балів
Незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	26–49 балів
Незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.	00–25 балів

12. Засоби оцінювання

Тестові завдання, фронтальне опитування, презентація виконаних ІНДЗ, залік.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота									Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Модуль 1						Модуль 2				
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		ІНДЗ			30	100
Т 1-3	Т4	Т5	Т 6-7	Т 8-9	Т 10	З 1-5	З 6-7	38	Разом поточне тестування, самостійна робота та ІНДЗ: 140	
по 6 кожна	8	6	по 8 кожна	по 10 кожна	12	по 8 кожне	по 6 кожне	8		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів;
З1, З2... З8 – завдання блоку ІНДЗ.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Викладання дисципліни (проведення лекцій і практичних занять) передбачає аудиторію з мультимедійною дошкою або мультипроєктором,

15. Рекомендовані джерела інформації

1. Авилов А.В. Рефлексивное управление. Методологические основания / А.В.Авилов. – М., 2003. – 290 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология: Учебник / Г.М. Андреева. – М.: МГУ, 2008. – 410 с.
3. Вишнякова Н.Ф. Конфликтология / Н.Ф. Вишнякова. – Минск, 2000. – 410 с.
4. Вудкок К., Френсис Д. Раскрепощенный менеджер / К.Вудкок, Д.Френсис. – М.: Дело, 2001. – 200 с.
5. Генев Ф.М. Психология управления / Ф.М. Генев. – М., 2002. – 320 с.
6. Дафт Р.Л. Менеджмент: Пер. с англ. / Р.Л.Дафт. – СПб: Питер, 2000. – 230 с.
7. Деонтологія конфліктів та управління : навчально-практичний посібник / М. Пірен. – К. : [б. в.], 2001. – 377 с. – ISBN 966-619-068-0.
8. Жариков Е.С. Психология управления. Книга для руководителя и менеджера по персоналу / Е.С. Жариков. – М., 2002. – 470 с.
9. Карпов А.В. Психология принятия управленческих решений / А.В. Карпов. – М., 2008. – 380 с.
10. Коломінський Я.Л. Психологія педагогічного менеджменту: навчальний посібник / Я.Л. Коломінський. – К., 1996. – 510 с.
11. Психологія управління : курс лекцій / Л.П. Мельник . – 2-е изд., стер. – Київ : МАУП, 2002. – 176 с. – ISBN 966-608-149-0.
12. Психологія управління : навч. посібник / Л.Е. Орбан-Лембрик. – 2-е вид. – Київ : Академвидав, 2010. – 544 с. – (Альма-матер). – ISBN 978-966-8226-89-2.
13. Обозов Н., Щекин Г. Психология работы с людьми / Н.Обозов, Г.Щекин. – К., 2010. – 340 с.
14. Організаційна психологія на підприємстві [Текст] : навч. посіб. / В.Й. Бочелюк, О.В. Пучина. – Київ : Скіф, 2012. – 272 с. – ISBN 978-966-8894-82-4.
15. Петрушин В.И. Психология менеджмента / В.И. Петрушин. – М., 2006. – 190 с.
16. Психологія управління [Текст] : навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти спеціальності "Менеджмент. Управління навч. закладом" / О. В. Попович. – Маріуполь : МДУ, 2019. – 258 с.
17. Психологія управління : підручник / Є.І. Ходаківський, Ю.В. Богоявленська, Т.П. Грабар. – 3-тє вид., випр. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 664 с. – ISBN 978-966-364-949.

18. Психологія управління. Психологічний портрет учителя : учебное пособие / Л.В. Туріщева, В.П. Мушинський. – Х.: Основа, 2005. – 160 с. – (Бібліотека журналу "Управління школою"; вип. 9 (33)). – ISBN 966-333-215-8.
19. Психологія управління : навчальний посібник / В.С. Савельєва. – Київ : Професіонал, 2005. – 320 с. – ISBN 966-8556-69-0.
20. Психологія управління в бізнесі : навч. посіб. для підготовки бакалаврів усіх форм навчання / упоряд.: Е. Ф. Іпатов, К. М. Левківський, В. В. Павловський. – Харків; Київ : НМЦВО, 2002. – 320 с– ISBN 966-7930-05-X.
21. Психологія управління : навч. посіб. / В. Я. Брич, М. М. Корман. – Київ : Кондор, 2013. – 384 с. – ISBN 978-966-2781-26-7.
22. Практическая психология для менеджеров. – М, 1996. – 310 с.
23. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. / О. В. Дробот. – Київ : Талком, 2016. – 339 с. – ISBN 978-617-7397-11-2.
24. Савельєва В.С. Психологія управління: Навчальний посібник / В.С.Савельєва. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 320с.
25. Самыгин С.И., Столяренко Л.Д. Психология управления / С.И.Самыгин, Л.Д.Столяренко. – Ростов н/Д, 2007. – 440 с.
26. Свенцицкий А.Л. Социальная психология управления / А.Л.Свенцицкий. – СПб., 2016. – 405 с.
27. Супербоси. Як видатні лідери плекають таланти [Текст] / С. Фінкелстін ; пер. з англ. Н. Палій. – Київ : Yakaboo Publishing, 2017. – 256 с. – ISBN 978-966-97633-7-2.
28. Теорія та практика менеджменту в освіті [Текст] : навчальний посібник / В. Крижко. – К. : Освіта України, 2005. – 256 с. – ISBN 966-8847-14-8.
29. Урбанович А.А. Психология управления: Учебное пособие / А.А. Урбанович. – Мн.: Харвест, 2003. – 640 с.
30. Шепель В.М. Управленческая психология / В.М. Шепель. – М., 2004. – 190 с.
31. Щекин Г.В. Практическая психология менеджмента: Научно-практическое пособие / Г.В. Щекин. – К., 1994. – 310 с.
32. Шлях "Virgin" / Р. Бренсон ; пер. з англ. – Київ : КМ, 2015. – 352 с. – ISBN 978-1-905264-90-